

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE
ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA IN SLOVENSKA ZAKONODAJA ZA DOSTOPNOST

Simona Kamšek, Direktorat za invalide

Konvencija Združenih narodov o pravicaah invalidov

- sprejeta leta 2006
- Republika Slovenija jo je ratificirala leta 2008
- spreminja pristop obravnave invalidov

Načela Konvencije ZN o pravicah invalidov

- spoštovanje prirojenega dostojanstva, osebne samostojnosti, ki vključuje svobodo izbire, in neodvisnost posameznikov;
- nediskriminacija;
- polno in učinkovito sodelovanje in vključenost v družbo;
- spoštovanje različnosti in sprejemanje invalidov kot dela človekove raznolikosti in humanosti;
- enakost možnosti;
- dostopnost;
- enake možnosti za moške in ženske;
- spoštovanje razvojnih sposobnosti invalidnih otrok ter spoštovanje pravice invalidnih otrok do ohranitve njihove identitete.

DOSTOPNOST v Konvenciji ZN o pravicaah invalidov

Države pogodbenice sprejemajo ukrepe s katerimi invalidom zagotavljajo dostop do:

- fizičnega okolja,
- prevoza,
- informacij in komunikacij (EKS, AVMS,...),
- naprav in storitev.

Evropski akt o dostopnosti (EAA)

- Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve
- sprejeta aprila 2019
- določa pravni okvir in minimalne zahteve glede dostopnosti za vrsto proizvodov in storitev

EAA - namen

- zagotoviti dostopnost proizvodov in storitev znotraj trga EU
- uskladitev nacionalnih zakonodaj in minimalnih zahtev glede zagotavljanje nemotenega delovanja trga
- odpraviti in preprečiti ovire pri pretoku
- povečati dostopnost proizvodov in storitev s posebnimi zahtevami

EAA

- Direktiva je zavezujoča glede ciljev, ki jih določa, države članice lahko določijo lastne načine doseganja dostopnosti;
- rok za implementacijo v nacionalno zakonodajo: junij 2022;
- RS je sprejela Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (ZDPSI), ki je stopil v veljavo 18. februarja 2023

Direktiva o dostopnosti do spletišč in mobilnih aplikacij

- EU sprejela leta 2016;
- Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA) sprejet aprila 2018.
- področje uporabe: javne spletne platforme, spletna mesta, mobilne aplikacije javnega sektorja

Direktiva o javnem naročanju

- sprejeta leta 2014
- namen poenotiti postopke javnega naročanja
- RS sprejela Zakon o javnem naročanju
- pri javnem naročanju se upoštevajo kriterije dostopnosti za invalidne osebe

Direktiva o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah

- rok za prenos v nacionalno zakonodajo leto 2020
- RS sprejela Zakon o elektronskih(ZEKom-2) komunikacijah septembra 2022
- določa se upoštevanje potreb končnih uporabnikov invalidov

Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah

- sprejeta leta 2018
- predvideva funkcije dostopnosti z znakovnim jezikom, podnaslavljanje za gluhe in naglušne, govorjenimi podnapisi in zvočnim opisom
- RS: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B), sprejet decembra 2021

Standardi

- predstavljajo smernice, pravila ali definicije, zasnovane in sprejete z namenom doseganja usklajenih zelenih rezultatov
- zagotovijo minimalne standarde kot cilje za gospodarske subjekte znotraj EU
- Zahteve za dostopnost izdelkov in storitev IKT

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide - ZDPSI

- prenos EAA v slovensko zakonodajo
- rok za prenos junij 2022
- sprejet 24. januarja 2023
- uporabljati se začne z 28. junijem 2025

ZDPSI

- pogoje za dostopnost proizvodov in storitev, s katerimi se zagotavlja dostopnost za invalide;
- obveznosti gospodarskih subjektov glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide;
- nadzorne organe v zvezi z nadzorom nad proizvodi in ponudniki storitev iz tega zakona.

Področje uporabe ZDPSI - **PROIZVODI**

- računalniki in operacijski sistemi;
- pametni telefoni in druge komunikacijske naprave;
- TV oprema, povezana z digitalnimi televizijskimi storitvami;
- samopostrežni terminali, bankomati in prodajni avtomati (npr. avtomati za plačevanje s karticami v supermarketih);
- e-bralniki;
- avtomati za prodajo vstopnic in prijavo.

Področje uporabe ZDPSI - **STORITVE**

- elektronske komunikacijske storitve,
- dostop do avdiovizualnih medijskih storitev,
- spletne strani, mobilne storitve, elektronske vozovnice in vsi viri informacij za storitve letalskega, avtobusnega, železniškega in vodnega prometa;
- potrošniške bančne storitve,
- e-knjige in namenska programska oprema,
- storitve e-trgovine.

Izjeme glede uporabe ZDPSI

- nekatere vsebine spletišč in mobilnih aplikacij;
- mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve;
- področje železniškega prevoza, katerega urejata Uredbi komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18.11.2014 in št. 454/2011 z dne 5.5.2011.

Pogoji dostopnosti na trgu

- Gospodarski subjekti zagotavljajo na trgu le proizvode in storitve, ki so skladni s tem zakonom (ZDPSI)
- **RAZEN**, če prilagoditev zahteva bistvene spremembe samega proizvoda ali storitve ali nalaga nesorazmerno breme.

Domneva skladnosti proizvodov in storitev

- ZDPSI določa splošne in posebne pogoje dostopnosti za proizvode in storitve.
- Za skladne z ZDPSI pa veljajo proizvodi in storitve, ki so skladni s harmoniziranimi standardi ali tehničnimi specifikacijami EU.

Nadzor po ZDPSI

- organi nadzora:
 - proizvodi – Tržni inšpektorat RS
 - storitve – resorni nadzorni organi
- vrste prekrškov
- sankcije za kršitev dostopnosti

Pravilniki na podlagi ZDPSI

- Pravilnik o merilih za oceno nesorazmerne bremena (avgust 2023)
- Pravilnik o dostopnosti proizvodov za invalide, o označevanju in postopku ugotavljanja skladnosti (junij 2023)
- Pravilnika o podrobnejših pogojih dostopnosti elektronskih komunikacijskih storitev in podrobnih pogojih avdiovizualnih medijskih storitev sta še v pripravi.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE
ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Hvala za pozornost !